

Voorstel aan college en raad

Nummer:	02430000231578
Datum:	7 oktober 2025
Opsteller:	T.J. Stuart
Portefeuillehouder:	Wethouder W. Mazier
Onderwerp:	Begroting 2026-2029

Het college van B&W besluit de raad voor te stellen:

1. De Begroting 2026-2029 vast te stellen.
2. De investeringen voor de jaarschijf 2026 zoals zijn opgenomen in het meerjareninvesteringsplan vast te stellen en de hier aangegeven kredieten beschikbaar te stellen.
3. Een nieuwe bestemmingsreserve 'Uitvoeringsprogramma parkeren' in te stellen.
4. Een bedrag van € 25.000,- te onttrekken uit de Algemene Reserve in 2026 t.b.v. het invullen van de motie: Baanweg "Sportboulevard"
5. Een bedrag van € 90.000,- te onttrekken uit de Algemene Reserve in 2026 t.b.v. het invullen van de motie: Maak de ruimte veilig voor vrouwen.
6. De niet te realiseren ombuigingen uit de paragraaf ombuigingen af te voeren en te dekken uit het begrotingssaldo.
7. Het restant van de taakstelling Privacy Officer te dekken uit het voordelige saldo Bestuursrapportage Meerinzicht.

Het college van B&W besluit:

8. De krediethouders aan te wijzen conform het voorstel in het meerjareninvesteringsplan.

Inleiding

Aanleiding

Onderdeel van de jaarlijkse P&C-cyclus is de begroting. De begroting 2026-2029 geeft aan voor welke uitvoering welke middelen nodig zijn in de periode 2026-2029. De begroting dient jaarlijks vóór 15 november te zijn vastgesteld en aangeboden aan de provincie. De gemeenteraad stelt de eerste jaarschijf vast en neemt kennis van het meerjarenperspectief.

Ombuigingen

Het financieel perspectief is iets rooskleuriger. Desalniettemin zijn de ombuigingen nog steeds noodzakelijk geweest om tot een sluitend meerjarenperspectief te komen in 2029. De incidentele bijstellingen, voordelen en teruggaven van het Rijk (Zie Meicirculaire 2025) dragen vooralsnog niet bij aan het structurele perspectief. Hoewel het wel de ademruimte vooral in 2026 en 2027 iets vergroot. Als gevolg van dit iets verbeterde perspectief is bij de Kadernota 2026-2029 besloten om een aantal ombuigingen niet te effectueren danwel terug te draaien. Bij het voorstel in de kadernota voor het niet effectueren van een aantal ombuigingen is gezocht naar een evenwichtige verdeling voor zoveel mogelijk partijen. De raad heeft aanvullend nog één ombuiging extra teruggedraaid. Deze is verwerkt in het financieel perspectief (zie kopje financiën).

Aan de overige ombuigingen wordt momenteel (nog steeds) invulling gegeven. In de Paragraaf Ombuigingen is een analyse weergegeven van de stand van zaken omtrent het invullen van de ombuigingen. Daar waar nodig, wordt in de paragraaf nader ingegaan op enkele ombuigingen. Alsmede de concrete invulling van de taakstelling op bedrijfsvoering. In de bijlage is de ombuigingsmonitor toegevoegd waar voor iedere ombuiging de stand van zaken is opgenomen. Over het algemeen geldt dat de invulling van de ombuigingen voorspoedig gaat en er reeds voor 60% (van totaalbedrag ombuigingen) gerealiseerd is voor 2026 en voor 26% nog gewerkt wordt aan een definitieve invullingen. Het restant van 14% betreft

terugbuigingen en technisch niet te realiseren taakstellingen. Voor een uitgebreidere toelichting zie de Paragraaf Ombuigingen.

Ontwikkelingen

Daarnaast heeft Harderwijk een gezonde weerstandsratio van 1,9. Naast de meicirculaire uitkomsten, geeft het rekeningresultaat van de Jaarrekening 2024 de gemeente daartoe óók een belangrijke bijdrage. Het surplus (incidenteel) kan behouden worden voor de grote ontwikkelingen die op Harderwijk af komen zoals genoemd in de Kadernota. Voor deze onderwerpen zal nadere advisering plaats vinden wanneer middelen definitief bestemd moeten worden vanuit dit surplus.

Dit huidige financieel perspectief zorgt ook voor een goede overdracht naar het volgende college. In maart 2026 zijn de gemeenteraadsverkiezingen. Het nieuwe college heeft op deze manier voldoende slagkracht om hun prioriteiten te realiseren en de financiële ruimte om politieke kleur aan te brengen.

Berap MIZ: reeds besloten ombuigingen en voordelen

In de bestuursrapportage Meerinzicht (Berap MIZ) is een voordeel te zien welke betrokken kan worden in het begrotingssaldo. Op moment van schrijven is de Berap MIZ nog niet besloten in de raad (verwacht 16 oktober). In de Berap zijn reeds enkele ombuigingsvoorstellen verwerkt welke binnen het mandaat van bestuur MIZ liggen. Deze vloeien terug naar de gemeente. In de advisering over de Berap MIZ is aangegeven meerjarige voordelige resultaat integraal in de advisering bij de begroting te betrekken i.r.t. de taakstelling bedrijfsvoering. In de ombuigingsmonitor/ombuigingsparagraaf is voorgesteld specifiek op de taakstelling bedrijfsvoering de voordelen die behaald zijn door de inspanningen van MIZ op de taakstelling bedrijfsvoering OMB-B-P0-37 in te zetten. Daarnaast bestond er nog een oudere taakstelling op de formatie van Privacy Officer die door de raad is opgelegd om dit binnen de begroting op te lossen. Dit is gedeeltelijk gelukt voor een bedrag van ca. €50.000,-. In dit advies wordt voorgesteld het resterende bedrag a € 33.500,- te dekken uit de voordelen van de Berap MIZ waarmee deze taakstelling structureel is ingevuld en blijvend ingezet kan worden op het geharmoniseerde beleid.

Kader

Gemeentewet (artikelen 190 en 191) en de Financiële Verordening gemeente Harderwijk 2023.

Beoogd effect

Met de vaststelling van de Begroting 2026-2029 wordt het college van burgemeester en wethouders per programma geautoriseerd het in de begroting afgesproken beleid uit te voeren binnen de daarvoor gesteld financiële kaders per programma.

Argumenten per beslispunt

1. De gemeenteraad is het bevoegde bestuursorgaan om de begroting vast te stellen.
2. In de begroting wordt een meerjareninvesteringsplan (MIP) opgenomen. Voorgesteld wordt de vervangingsinvesteringen voor de jaarschijf 2026 zoals zijn opgenomen in het MIP beschikbaar te stellen alsmede de nieuwe investeringen waarvoor aangegeven is dat er geen aanvullende advisering volgt.
3. In de Kadernota zijn 2 aanmeldingen opgenomen die gerelateerd zijn aan het Uitvoeringsprogramma parkeren waarvan in de Kadernota besloten is deze te dekken uit een nieuw in te stellen bestemmingsreserve. Met het onderdeel Inrichting en doorontwikkeling software parkeerproducten is een bedrag van € 180.000,- gemoeid. Voor het onderdeel Uitvoering programma onderdeel parkeren is dit € 175.000,-. Conform de Kadernota aanmelding zijn deze reeds in de begroting opgenomen om te dekken uit de bestemmingsreserve, alleen het vormen van de bestemmingsreserve moet formeel nog besloten worden door de raad.
4. Bij de Kadernota 2026-2029 is een motie ingediend om dit bedrag te onttrekken uit de Algemene Reserve t.b.v. dit doel. Met dit beslispunt wordt de motie financieel geëffectueerd.

5. Bij de Kadernota 2026-2029 is een motie ingediend om een bedrag te onttrekken uit de Algemene Reserve t.b.v. dit doel. Met dit beslispunt wordt de motie financieel geëffectueerd. Dit betreft een richtinggevend bedrag. Met dit bedrag kan onderzoek gedaan worden naar de inhoud van de motie "Maak de ruimte veilig voor vrouwen" en kan tevens daar waar nodig direct worden ingezet voor locaties die daarom vragen. Gezien de tijd tussen de besluitvorming van de Kadernota 2026 en het aanbieden van de Begroting 2026 aan de raad te kort betrof voor een gedegen uitwerking, zal het onderzoek nog plaatsvinden. In de tussentijdse rapportage 2026 zal de raad uiteraard geïnformeerd worden over de verdere uitvoering van de motie.
6. In de paragraaf ombuigingen zijn een aantal ombuigingen weergegeven die niet geëffectueerd kunnen worden. De raad wordt voorgesteld, conform de onderbouwing uit de paragraaf Ombuigingen, deze ombuigingen af te voeren en te dekken uit het begrotingssaldo. Dit betreffen P1-01, P6-07 en P8-10.
7. Voorgesteld wordt, nu de Bestuursrapportage Meerinzicht dergelijke voordelen terug heeft laten vloeien, deze taakstelling hier mee in te lossen. Het gaat om een bedrag van € 33.500,-.
8. Het aanwijzen van de onder beslispunt 2 genoemde kredieten is een collegebevoegdheid en noodzakelijk om ambtelijk over te kunnen gaan tot uitvoering.

Financiën

De opgestelde Begroting 2026-2029 laat sluitend meerjarenperspectief zien. In dit perspectief zijn alle begrotingswijzigingen t/m 1 augustus 2025 meegenomen. Voor een volledig beeld van de baten en lasten van de primitieve begroting verwijzen wij u naar het hoofdstuk financiële positie in de begroting.

Financiële effecten van de voorgestelde beslispunten in dit advies en effecten van de moties en amendementen op de Kadernota 2026-2029, zijn opgenomen in onderstaand overzicht.

(bedragen x € 1.000,-)

Jaarschijf	2026	2027	2028	2029
Begrotingssaldo primitieve begroting 2026-2029	4.357	3.011	930	712
<u>Amendement kadernota:</u>				
- B-P6-25 Lokale subsidie Tactus verslavingszorg (cat B)	-4	-4	-4	-4
<u>Afvoeren ombuigingen conform paragraaf ombuigingen:</u>				
- P1-01: Veiligheidsregio: (cat B)	-57	-57	-57	-57
- P6-07: AZC overschot middelen faciliteiten besluit (cat A)	-44	-75	-43	-43
- P8-10 School Harderw eide (cat B)				-35
<u>Betrekken Berap MIZ:</u>				
- Berap MIZ	1.292	1.055	1.036	1.036
- Reeds vastgestelde ombuigingen MIZ inzetten voor ombuiging OMB-B-P0-37	-201	-257	-257	-257
- Inzetten voordeel Berap MIZ t.g.v. taakstelling privacy officer	-34	-34	-34	-34
Begrotingssaldo begroting 2026-2029 na voorgestelde beslispunten en advies	5.310	3.639	1.572	1.319

Algemene reserve	Stand
Prognose stand (zie paragraaf Weerstandsvermogen)	36.141
<u>Invullingen moties Kadernota:</u>	
Baanweg "Sportboulevard"	-25
Maak de ruimte veilig voor vrouwen	-90
Stand na invulling moties	36.026
Geïdentificeerde risico's n.a.v. actualisatie jaarrekening 2024	-18.840
Overschot algemene reserve	17.186
Ratio weerstandsvermogen	1,9

Verschil Kadernota – Begroting

Bij de Kadernota is er een ingeschat begrotingssaldo afgegeven. Dit is geen officieel begrotingssaldo maar een doorkijk met de informatie die op dat moment (juni 2025) beschikbaar was. Het begrotingssaldo komt nu alle doorrekeningen compleet zijn positiever uit. Dit komt met name door een hogere WOZ-waarde niet-woningen (door o.a. areaaluitbreiding), lagere indexatie effect door toerekening aan tarieven, doorschuivende kapitaallasten, latere oplevering van parkeergarage (prognose 2027) en de inzet van de stelpost volumeontwikkelingen die, mede door de ombuigingen, niet volledig ingezet hoefde te worden om volumeontwikkelingen op te vangen.

Septembercirculaire

Sinds Prinsjesdag is de septembercirculaire 2025 gepubliceerd. Hier volgt zoals gebruikelijk nadere advisering over, waarna dit via de tweede tussentijdse 2025 formeel wordt aangeboden en vastgesteld. In de concept uitkomsten is te zien dat er een structureel nadelig effect te zien is door voornamelijk bijstelling van de loon- en prijsaccressen, van om en nabij de € 250.000,- structureel (kleine afwijkingen bij verdere doorrekening kan nog voorkomen). Dit is nog niet verwerkt in voorliggend perspectief.

Duurzaamheid

Het vaststellen van de begroting heeft geen specifieke uitwerking op duurzaamheid, anders dan eventueel specifiek opgenomen beleid onder de programma's.

Omgevingswet

Het vaststellen van de begroting heeft geen specifieke uitwerking op de omgevingswet, anders dan eventueel specifiek opgenomen beleid onder de programma's.

Inwonerperspectief

Na het vaststellen van de begroting wordt er een infographic in de plaatselijke krant geplaatst en op de website gepubliceerd met daarin de belangrijkste onderwerpen voor de inwoners in begrijpelijke taal. Hier wordt bijvoorbeeld ook een overzicht gegeven van tarieven die de inwoners rechtstreeks raken zoals die van afval, riolering en OZB.

Communicatie

Op 9 oktober zal de begroting aan raadsleden verstuurd worden waarna een leesweek volgt. Voor de raadsleden wordt op maandag 27 oktober een informatiebijeenkomst gehouden waarbij technische vragen gesteld kunnen worden. Op 6 november zal de begroting in de raadscommissies behandeld worden waarna de besluitvormende raadsvergadering plaats vindt op 13 november.

Uitvoering van de begroting

Tijdens het begrotingsjaar wordt de gemeenteraad doorgaans via twee tussentijdse rapportages (peildatum 1 mei en 1 september) geïnformeerd over de uitvoering van de begroting.

Evaluatie

Bij de jaarrekening wordt verantwoord en geëvalueerd hoe de uitvoering van de begroting is verlopen.

Bijlagen

1. Begroting 2026-2029
2. Najaarsmonitor Ombuigingen 2025